

Pedagogisen toiminnan tsekkauslista

Tähän tsekkauslistaan on koottu keskeisiä laadukkaan pedagogisen toiminnan periaatteita ja käytäntöjä. Tsekkauslistaa voi käyttää ryhmän toiminnan suunnittelun ja arvioinnin apuna. Lisäksi sitä voi hyödyntää lapselle annettavan tuen suunnittelussa ja arvioinnissa.

Taulukkoon rastitetaan, onko toiminta käytössä arjessa vai ei. Jokaiseen eri osa-alueiden kohtaan tulee kirjata tarkennuksia ja sopimuksia esimerkiksi oman ryhmän ja tiimin toimintaan liittyen. Kirjatkaa myös konkreettisia toimia, joilla toteutatte eri kohtien asioita.

Ennakoiminen sekä struktuurin selkeys	Ei	Kyllä
Selkeä päiväjärjestys: Lapset ja henkilöstö tietävät mitä seuraavaksi tapahtuu, päivissä on sopivasti toistuvia rutiineja		
Kuvitettu päiväjärjestys: Päivärytmi ja ohjelma selkeästi näkyvillä lapsille		
Lasten kanssa käydään läpi, kuinka päivä/viikko etenee: Aamupiiri, pienryhmän kokoontuminen tai muu vastaava		
Toiminnan suunnittelu yhdessä lapsiryhmän kanssa: Lapset saavat vaikuttaa toimintaan ja heidän mielenkiinnon kohteensa ohjaavat toiminnan suunnittelua		
Selkeät säännöt: Säännöt on kuvitettu ja sovittu yhdessä lasten kanssa		
Toiminnan aloituksen ja lopetuksen ennakointi: Kerrotaan sanallisesti ja näytetään kuvaa pian alkavasta toiminnasta, time timer, tiimalasi yms. havainnollistava väline näyttämässä jäljellä olevaa aikaa		
Ohjeiden ja toiminnan osiin pilkkominen ja visualisointi: Piirretään ja pilkotaan tulevan toiminnan ja siirtymän vaiheet, käytetään esimerkiksi ensin-sitten-lopuksi kuvaohjeita		
Lasten keskittymistaitojen ja vireystilan huomiointi toiminnan ajankohdassa: Joku hyötyy siitä, että keskittymistä vaativa toiminta on heti aamulla, jollekin toiminta toteutuu paremmin esimerkiksi ulkoilun tai levon jälkeisenä aikana		

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä:

Oppimisympäristön muokkaaminen

Ei

Kyllä

Kaikkien tilojen hyödyntäminen ryhmän toiminnassa: Yhteiset tilat aina jonkun käytössä, kuten jumppasali. Muiden ryhmien tiloja hyödynnetään retkien ja ulkoilujen aikana.

Oma tila rauhalliselle tekemiselle sekä lapsen omaehtoiselle rauhoittumiselle: Maja, säkkituoli tai muu nurkkaus, johon lapsi saa mennä ja meneekin mielellään rauhoittumaan.

Tilaa ja aikaa myös vauhdikkaalle liikkumiselle: Lapset tietävät, missä ja milloin saa liikkua vauhdikkaasti

Lapsilla on omat merkityt paikat: Lapsi tietää mihin mennä esim. piirillä, ruokailuissa, lepohetkellä, pukemis- ja riisumistilanteissa. Jos mahdollista, niin lapsi on saanut itse olla valitsemassa paikkoja.

Omat paikat leluille, peleille ja tavaroille: Lelujen, esineiden ja välineiden paikat on kuvitettu. Tavaroiden paikoilleen laittamista harjoitellaan yhdessä.

Lasten saatavilla ja käytössä on monipuolisia ja ikätasoisia leikki- ja toimintavälineitä: Saavana olevia välineitä vaihdellaan säännöllisesti

Oppimisympäristön monipuolisuus: Koko kuntaa hyödynnetty oppimisen ympäristönä, pihaa, luontoa ja metsää hyödynnetty arjen toiminnoissa

Kuvitettu leikkitaulu: Leikkitaululla helpotetaan leikin valintaa/suunnittelua ja tuetaan pitkäkestoista leikkiä. Henkilöstö vastaa siitä, että taulussa on erilaisia ja vaihtelevia leikkejä.

Apuvälineiden hyödyntäminen: Painopeitto, nystyrätyyny, stressilelu, aikaa havainnollistava väline (time timer, tiimalasi), jalkatuki, kuulosuojaimet yms.

Pitkäkestoiset leikit: Leikkejä ei tarvitse siivota jokaisessa välissä pois vaan välillä leikit voi jättää paikalleen ja leikkiä voidaan jatkaa myöhemmin.

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä:

Ryhmien ja toiminnan mukauttaminen

Ei

Kyllä

Pienryhmätoiminta: Lapset toimivat pedagogisin perustein suunnitelluissa pienryhmissä. Pienryhmätoimintaa on mahdollista järjestää sekä aamu- että iltapäivisin.		
Ennalta suunnitellut siirtymien käytännöt: Vältetään turhaa odottelua, henkilöstö auttaa ja mallintaa		
Siirtymien porrastaminen: Rauhalliset, selkeästi ohjeistetut ja henkilöstön mallintamat siirtymätilanteet antavat mahdollisuuden harjoitella tärkeitä taitoja		
Toiminnan eriyttäminen: Kaikilta ei vaadita samaa osaamista tai samanlaista osallistumista. Pienryhmien ja lasten toiminta voi olla erilaista. Mielenkiinnonkohteiden huomioiminen		
Toimintaan liittyvien taitotasojen huomioiminen: Toiminnan eriyttäminen lapsille niin, että se on tarpeeksi haastavaa ja toisaalta myös tarpeeksi helppoa		

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä:

Toiminnallisuus

Ei

Kyllä

Vältetään lasten istumista ja turhaa odottelua: Lapsi voi osallistua hänelle mieluisassa asennossa ja liikkuen		
Odottamisaikojen hyödyntäminen pedagogisesti: Esimerkiksi laulaen, jumpaten, lorutellen, kirjoja lukien tai sääntöleikkejä leikkien		
Toiminnallisuus ja liikunta luonnollisena sekä suunnitelmallisena osana jokaista päivää: Liikuntaa ei ole ainoastaan jumppapäivinä tai jumppasalissa		
Toiminnallinen oppiminen: Tehtäviä ja tutkimuksia tehdään koko keholla ja kaikilla aisteilla		
Keskittymistä vaativan toiminnan tauottaminen: Voi juosta esimerkiksi jonkin temppuradan tai hyppiä trampoliinilla/tasajalkaa välissä		

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä:

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Ei

Kyllä

Henkilöstön läsnäolo ja tuki, kun lapsi tarvitsee rauhoittumista: Tapahtunutta käsitellään vasta kun lapsi on täysin rauhoittunut.		
Lasten lohduttaminen aina, kun heillä on pahamieli: Huomiotta jättäminen opettaa välinpitämättömyyttä toisen tunteita kohtaan. Lasta lohdutetaan, vaikka hän olisi tehnyt väärin.		
Tunteiden kansasäätely: Henkilöstö tukee lasta tunteiden säätelyssä tunteita herättävien tilanteiden aikana esim. sanoittamalla ja rauhoittavalla kosketuksella. Lasta ei jätetä yksin.		
Ristiriitatilanteissa lasten kuunteleminen ja tunteiden äärelle pysähtyminen: Riidan tapahtumia ja ratkaisuja pohditaan vasta tämän jälkeen.		
Tunteen kanssa toimimisen opettelu: Mitä saa tehdä, kun on esim. vihainen (kiukkujuoksu, sanomalehden ruttaaminen, seinän työntäminen, syvään hengittäminen yms.)		
Vahvuuslähtöinen ja positiivinen pedagogiikka: Välitön positiivinen palaute onnistumisesta ja yrittämisestä (sanallisen tai esimerkiksi peukku), kannustaminen, vahvuuksien huomaaminen ja sanoittaminen, ratkaisukeskeinen asenne.		
Tunnetaitoja tukevat menetelmät ja leikit: Materiaalit valitaan ryhmän tarpeiden mukaan.		
Lastenkirjallisuuden hyödyntäminen: Tunteisiin tutustutaan kirjallisesti tarinoiden kautta, kuten Fanni-kirjasarja.		
Henkilöstön läsnäolo lasten leikeissä ja toiminnassa: Fyysisesti ja psyykkisesti läsnä, henkilöstö mallintamassa ja rikastuttamassa toimintaa, tuettu leikki.		
Tunteiden hyväksyminen ja sanoittaminen: Kaikki tunteet sallitaan, tunteiden tunnistamisessa tuetaan, apuna esim. tunnemittari tai tunnekortit.		
Ryhmäytymisen tukeminen: Jokaisella lapsella on oikeus kokea kuuluvansa ryhmään, ryhmään kuuluvuutta tuetaan ja ryhmän yhteishenkeä nostatetaan jatkuvasti arjessa		
Kiusaamisen ehkäiseminen: Keskustelut aiheesta, kirjat, ystävyysteeman käsittelyä, laulut, yksikössä käytössä sovitut toimintatavat kiusaamisen vastaiseen toimintaan		

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä:

Henkilöstön vuorovaikutus ja toiminta

Ei

Kyllä

Sukupuolisensitiivisyys: Lapset saavat kehittää taitojaan ja tehdä valintoja sukupuolestaan riippumatta, sukupuolistereotyyppisiä rajoitteita tunnustetaan ja niihin puututaan		
Läsnäolo ja yhteys lapsiin: Päivittäin pysähdytään kuuntelemaan lapsia ja keskustelemaan heidän kanssaan. Nauretaan yhdessä.		
Sensitiivinen toiminta: Lapsen tunteisiin vastataan lämpimästi ja ollaan valmiina havaitsemaan lapsen sanallisia ja sanattomia eleitä ja aloitteita		
Tiimin sitoutuminen yhteisesti sovittuihin käytänteisiin: Jokainen tiimin jäsen noudattaa yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja periaatteita.		
Yhteistyö huoltajien kanssa: Huoltajien osallisuuden tukeminen, yhteisesti sovitut käytännöt, huoltajille kerrotaan lapsen onnistumisista ja annetaan positiivista palautetta		
Lasten oppimisen ja tuen tarpeiden havainnointi ja dokumentointi: Säännölliset havainnointiajat, tiimissä sovitaan kuka missäkin tilanteessa vastaa havainnoinnista		
Pedagogisen toiminnan ja oppimisympäristön säännöllinen reflektointi: Tukeeko pedagoginen toiminta ja ympäristö lasten kasvua ja oppimista? Vastaavatko ne lasten tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin?		
Ratkaisukeskeinen asenne: Lapsi ei ole tahallaan hankala, vaan tarvitsee harjoittelemisessaan asioissa aikuisen tukea ja kannattelua. Tunnustetaan lapsen vahvuudet ja pohditaan yhdessä ratkaisuja haasteisiin.		
Osaamisen jakamiseen kannustava ilmapiiri: Toimivien käytänteiden jakaminen, tukitoimien pohtiminen yhdessä, työyhteisön osaamisen hyödyntäminen ja konsultointi		
Sensitiivinen ammatillinen puhe: Puhutaan lapsista, huoltajista ja muista toimijoista kunnioittavasti. Lasten ja perheiden asioista ei keskustella lasten kuullen.		

Tarkennuksia/esimerkkejä kohtiin, joihin vastasit kyllä: